

PÄÄTÖS YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN (YVA) SOVELTAMISESTA YKSITTÄISTAPAUKSESSA, BIOKAASULAITOS, PAIMIO

HANKE

Biokaasulaitoksen rakentaminen, Paimio

HANKKEESTA VASTAAVA

BioGPaimio Oy

ASIAN VIREILLETULO

BioGPaimio Oy on 11.6.2021 pyytänyt Varsinais-Suomen ELY-keskukselta ratkaisua siitä, tuleeko Paimioon suunnitellun biokaasulaitoshankkeeseen soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA).

ELY-KESKUKSEN RATKAISU

BioGPaimio Oy:n suunnittelemaan biokaasulaitoshankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) mukaista arviointimenettelyä.

HANKKEESTA VASTAAVAN TOIMITTAMAT TIEDOT

Hankkeesta on saatu YVA-lain 12 §:n ja YVA-asetuksen 1 §:n edellyttämät tiedot hankkeesta. Tarveharkintapyyntöön liitteenä on esitetty AFRY Finland Oy:n toukokuussa 2021 selvitys biokaasulaitoshankkeesta. Hankevastaava on täydentänyt hanketta koskevia tietoja antamassaan vastineessa 29.9.2021.

Hankkeen kuvaus

Hanke käsittää Paimioon rakennettavan biokaasulaitoskokonaisuuden, johon kuuluu vastaanottohalli syötteiden vastaanottoon, laakasiilot säilörehun varastointiin, lietelantavarasto, reaktorit (2 kpl), kaasuväkä (kaasukello), biokaasukattila tai erillinen höyryntuotanto mahdollisesti ostopalveluna, biokaasun puhdistus- ja jalostusyksikkö sekä mädätteen varastosäiliöt (2 kpl). Nesteen liikenneasemalle rakennetaan biokaasun siirtoputki ja kaasuntankkausasema. Sian lietelannan toimituksia varten selvitetään siirtoviemärin rakentaminen moottoritien alitse.

Syötteenä laitoksella käytetään pääasiassa säilönurmirehua sekä eläinten lantaa ja muita jätteitä (mm. pilaantunut rehu, olki, kasvijäte, alku- ja lihatuotannon pesu- ja puhdistuslietteet, eläinkudosjätteet, juurikas- ja perunajätteet, rikkaruohot, viljan puhdistusjätteet, kasvi- ja eläinöljyjätteet, kuorintajäte, perunamäski, kasviöljyjalostuksen liete, pilaantuneet öljyt ja rasvat, jauhojäte, biohajoavien jätteiden mekaanisessa käsittelyssä syntyvät jätteet ja rasvakaivojätteet).

Syötteiden kokonaismäärä laitoksella on yhteensä 45 000 tonnia vuodessa, josta jätteiden osuus on enintään 17 000 tonnia. Säilörehu toimitetaan pääosin suoraan pellolta laakasiilovarastoihin, mutta sitä voidaan ottaa vastaan myös paalattuna. Muut syötteet vastaanotetaan vastaanottohalliin (suljettavat ovet), josta syöte kipataan vastaanottokouruun ja suoraan prosessiin. Syöte siirretään esikäsittelystä putkia pitkin pumppaamalla biokaasureaktoreihin. Sian lietelanta on tarkoitus toimittaa putkella lähialueen sikatilalta lietelantasäiliöön, joka katetaan hajuhaittojen estämiseksi.

Biokaasulaitoksen prosessissa massat syötetään kahteen murskainvaunuun, jossa ne seostetaan noin 18 % kuiva-ainepitoisuuteen ja sekoitetaan. Mädätysreaktori perustuu korkeakuormitteiseen reaktoriin (patenttihakemus vireillä), joita laitokselle tulee 2 kpl. Laitoksen reaktori mahdollistaa korkean kuiva-ainepitoisen biomassan syötön biokaasuprosessiin. Valmiin syötteen kuiva-ainepitoisuus on noin 15 %. Laitoksen odotettu biokaasun tuotantokapasiteetti on hyvä ja prosessi mahdollisten toimintahäiriöiden osalta vakaa. Laitokseen ei sisälly hydrolyysiä tai jälkikaasutusta. Biomassan viipymä ja sekoitus biokaasureaktorissa varmistaa, että biohajoava osuus saadaan hyödynnettyä täysimääräisesti ja mädätejäännös ei vaadi jälkikaasutusta.

Biokaasulaitos varustetaan hygienisoinnilla, jolloin lopputuotteena syntyvä mädätejäännös on valmis lannoitetuote. Mädätejäännökselle haetaan luomulannoitehyväksyntä. Biokaasu jalostetaan hankealueella liikennekäyttöön soveltuvaksi käyttäen membraaniteknologiaa. Membraanikalvo on tiheä suodatin, joka erottaa biometaanin ja muut komponentit. Jalostusmenetelmällä voidaan saada hyvä metaanipitoisuus biometaanille. Biokaasun jalostuksen jälkeen kaasu hajustetaan ja siihen lisätään tetrahydrotiofeenia, jolla varmistamaan, että mahdolliset kaasuvuodot putkistoissa havaitaan (TUKES:in vaatimus).

Jalostuksessa syntyvä hiilidioksidi pyritään keräämään talteen ja hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan kasvihuoneissa, ylijäävä osuus hiilidioksidista päästetään ilmaan.

Biokaasun jalostusyksiköstä rakennetaan putkiyhteys Paimion Neste - liikenneaseman piha-alueelle, jonne rakennetaan kaasuntankkausasema. Tankkausaseman yhteyteen on suunniteltu myös konttiasema, jonka avulla tankkausasemalle ohjattu biometaanin voidaan paineistaa siirtokontteihin ja jakaa tankkausasemalta muualla käytettäväksi. Siirtokontit kuljetetaan tarkoitukseen soveltuvilla raskaan liikenteen ajoneuvoilla.

Biokaasulaitosprosessissa ei käytetä kemikaaleja tai puhdasta vettä. Laakasiilojen alue viemäroidään ja siilojen suotovesi käytetään laitoksen prosessivetenä, kuten myös laitoksen pesu ja huuhteluvedet. Biokaasulaitos tarvitsee ostosähköä koneiden ja laitteiden toimintaan. Lämmitystä varten laitokselle tulee lämmityskattila (varajärjestelmä), joka toimii joko biokaasulla tai polttoöljyllä. Tarvittaessa laitokselle hankintaan prosessihöyryä ostopalveluna.

Hankkeen ympäristö

Biokaasulaitoksen suunniteltu sijaintipaikka on Paimiossa, Turku-Helsinki moottoritien ja Iso-livarintien risteyksessä kiinteistöllä 577-477-1-9. Paimion keskusta sijaitsee noin 4 kilometriä hankealueesta pohjoiseen. Laitoksen vaatima pinta-ala on noin 2 ha.

Sian lietelannan toimituksia varten selvitetään siirtoviemärin rakentamista moottoritien alitse laitoksen koillispuolella sijaitsevalta sikatilalta. Lisäksi hankealueelta tullaan rakentamaan matalapaineinen kaasuputki kiinteistölle 577-499-36-0, jossa sijaitsee Paimion Nesteen liikenneasema. Tälle kiinteistölle rakennetaan myös kaasuntankkausasema. Lieteputken tai kaasuputken tarkkaa sijaintia ei ole tässä vaiheessa suunniteltu.

Hanke-alueen ei sijoitu luokitellulle pohjavesialueelle. Hankealueen läheisyydessä ei ole luonnonsuojelualueita eikä merkittäviä vesistöjä.

Lähin asuintalo sijaitsee hankealueesta noin 250 metrin etäisyydellä koilliseen Turku-Helsinki moottoritien toisella puolella. Kaikkiaan reilun 400 metrin säteellä hankealueesta sijaitsee muutama asuintalo, lähin asutuskeskittymä Tapiola sijaitsee noin 900 metrin etäisyydellä luoteeseen. Lähin päiväkotit (Tapiolan päiväkotit) sijaitsee noin 650 metrin etäisyydellä luoteessa, lähin koulu (Kriivarin koulu) sijaitsee noin 1,5 kilometrin päässä luoteessa. Koulun lähellä on myös päiväkotit (Päiväkotit Kriivari) ja leikkipuisto. Terveyskeskus sijaitsee noin 2,7 kilometrin etäisyydellä luoteessa.

Hankealueen länsipuolella tien toisella puolella sijaitsee Nesteen liikenneasema. Hankealueesta länteen/lounaaseen myös kartingrata, Lounais-Suomen jätehuollon Paimion jäteasema sekä Finnfoam Paippi -hiihtoputki.

Alueella on voimassa Iso-livarintien Yksyökkösen yritysalueen asemakaava. Suunniteltu biokaasulaitos sijoittuu kaavassa energiahuollon alueelle (EN), jonne saa rakentaa energiaa tuottavan voimalaitoksen. Asemakaavamääräyksen mukaan toiminnan hajuhaittoja aiheuttavan raaka-aineen vastaanotto, varastointi ja käsittely on sallittu vain sisätiloissa, joista ei saa tulla hajua ulkoilmaan.

Hankkeen ympäristövaikutukset ja niiden rajoittaminen sekä parhaan käyttökelpoisen tekniikan käyttö

Hankkeesta vastaavan mukaan biokaasulaitosten mahdolliset ympäristövaikutukset voivat liittyä teknisestä toteutuksesta riippuen mahdollisiin vesistövaikutuksiin, vaikutuksiin maankäytön ja kaavoitukseen, ilmanlaatuun ja ilmastoon, ihmisiin sekä luontoon ja luonnonvarojen käyttöön.

Biokaasulaitoshankkeella arvioidaan olevan myös monia myönteisiä vaikutuksia ympäristön kannalta, jotka liittyvät mm. ilmastomuutoksen hillintään ja jätteiden hyödyntämiseen, mutta näitä vaikutuksia ei ole arvioitu tarkemmin YVA-tarveharkinnan yhteydessä.

Haju ja päästöt ilmaan

Hankeselvityksen mukaan laitoksesta ei normaalitilanteessa aiheudu hajuhaittaa ympäristöön. Hajuhaittojen minimoimiseksi puhdistamon prosessiyksiköt rakennetaan alipaineistettuihin sisätiloihin ja haisevien prosessiyksiköiden poistoilma johdetaan käsiteltäväksi hajunpoistoyksikköön. Hankevastaavan mukaan laitoksissa, joissa on toteutettu vastaava alipaineistus, on hajun osalta päästy selvästi alle ympäristöluvan ehtojen.

Syötteiden vastaanotto tehdään sisätiloissa jätteistä mahdollisesti syntyvän hajuhaitan minimoimiseksi. Lisäksi jalostusyksikön yhteydessä on hajunpoistoyksikkö, joka poistaa mahdolliset hajuyhdisteet, kuten rikkivedyn. Biokaasun jalostuksen yhteydessä syntyy hiilidioksidia, joka hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan. Kaasuntankkauksesta ei aiheudu hajuhaittaa. Tankkauksen yhteydessä voi ilmaan vuotaa pieniä määriä biometaania. Soihdun käytöstä syntyy hiilidioksidipäästöjä, mutta kyseessä on varolaitteisto, jota käytetään vain hätätilanteessa.

Laitoksen rakennustyöstä aiheutuu ilmapäästöjä, mm. perustusten rakentamisen yhteydessä sekä lisääntyneen liikenteen pakokaasupäästöjä. Vaikutukset arvioidaan kuitenkin vähäisiksi, sillä kiinteistö on pääosin jo valmiiksi tasoitettu, eikä louhintoja tarvita. Hankkeen toiminnanaikaisen liikenteen ei arvioida aiheutuvan merkittäviä vaikutuksia alueen ilmanlaatuun huomioiden liikennemääräarvio, alueen muut toiminnot sekä laitosalueen sijainti.

Päästöt viemäriin, vesistöön, maahan ja maaperään

Laitoksen toiminnasta ei normaalitilanteessa aiheudu vaikutuksia maaperään tai pinta- tai pohjavesiin. Laitosalue asfaltoidaan, jolloin esimerkiksi mahdolliset öljyvuodot työkoneista voidaan havaita, imeyttää ja kerätä talteen. Laitoksella tarvittavat polttoaine (lämmityskattila) varastoidaan ympäristönsuojelumääräysten mukaisesti.

Laitosalueen puhtaat hulevedet johdetaan viemäröinnin kautta lähimpään purkuojaan. Hulevesien rakentamisen ja käytön aikainen hallinta suunnitellaan hankkeen yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä ennen ympäristö- ja rakennuslupien hakemista.

Laakasiilojen alue viemäroidään erikseen ja muodostuva suotovesi, samoin kuin laitoksen pesu- ja huuhteluvedet käytetään laitoksen prosessivetenä. Laitoksen toiminnassa ei käytetä puhdasta (vesijohto/kaivo) vettä.

Melu

Tuotantolaitteista toiminnan aikana syntyvän melun ei arvioida aiheuttavan häiritsevää melua laitosalueen ulkopuolella tai ylittävän ympäristömelulle asetettuja ohjearvoja lähimmissä häiriintyvissä kohteissa. Laitoksen toiminnassa keskeisin melua aiheuttava toiminta on liikenne laitosalueella. Laitoksen liikenne toteutuvat normaalisti arkisin klo 7–21.

Rakentamisen aikainen melu koostuu maanrakennustöistä, rakennusten rakennustyöstä ja rakentamisen aikaisesta liikenteestä. Alueella ei tarvitse louhia, mikä vähentää meluvaikutuksia.

Laitoksen toteuttamisen jälkeenkin suurimman osan alueen melusta aiheutuu tieliikenteestä (Turku-Helsinki moottoritie).

Liikenne

Laitokselle suuntautuva liikenteen määrän lisäys suhteessa Iso-livarintien keskimääräiseen liikenteeseen on noin + 3 %. Toiminnanaikainen liikenne keskittyy kasvukaudelle. Määdetejäännös/ luomulannoite kuljetetaan pääosin maatalouden kevättöiden aikaan huhti-toukokuussa ja sadonkorjuun jälkeen syystöiden aikaan elokuukuussa.

Sekä kevyt että raskas liikenne toteutuvat normaalisti arkisin klo 7–21.

Rakentamisen aikana laitokselle suuntautuva liikenne on vähäisempi (noin 10 ajoneuvoa/vrk) kuin käytön aikana. Kaasuputken rakentaminen ei vaikuta käytön aikana liikenteeseen ja teiden alituskohdat suojataan rakentamisen aikana niin, että kaasuputki voidaan turvallisesti ylittää esim. tonttiliittymien kohdalla.

Luonnonvarojen käyttö

Biokaasulaitosprosessi kuluttaa energiaa ja laitoksen rakentamisen aikana hankkeeseen tarvitaan neitseellisiä raaka-aineita. Biokaasun tuotannolla on vaikutusta jätteiden (lannan) käsittelyyn ja tuotannolla korvataan fossiilisia polttoaineita. Hanke tukee jätesuunnitelman tavoitteita välillisesti edistäen biokaasun tuotantoa ja kiertotaloutta.

Ympäristöriskit

Biokaasulaitokseen toimintaa ei sisälly merkittäviä prosessi- tai ympäristöriskejä. Laitoksella voi tapahtua laiterikko tai mädätyksessä mikrobitoiminta voi poikkeustilanteissa häiriintyä, jolloin syötteiden ohjaus prosessiin katkaistaan. Laitoksessa on poikkeustilanteita varten kahdennetut järjestelmät, kuten kaksi reaktoria. Kunnossapidon järjestelmä ja kriittisten varaosien huomiointi eliminoi tehokkaasti toiminnan aikaista riskiä laitospesokeista. Suunniteltavien altainen mitoitukset ovat riittävän suuret poikkeustilanteetkin huomioiden.

Ihmisten elinolot ja viihtyvyys

Hankkeen keskeisin ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen vaikuttava tekijä on liikenne. Yleisen viihtyvyyden hankealueen läheisyydessä arvioidaan hieman heikentyvän lisääntyvän liikenteen vuoksi. Häiriötä esim. asutukselle ei kuitenkaan todennäköisesti aiheudu. Laitoksen prosessista syntyvät hajukaasut käsitellään, joten hajusta aiheutuvat haittojen ei pitäisi vaikuttaa ihmisten elinoloihin tai viihtyvyyteen.

Biokaasulaitoksesta ei aiheudu toiminnan aikana merkittävästi melua laitosalueen

ulkopuolella. Laitoksen liikenteestä aiheutuva melu on suurin meluaiheuttaja, prosessilaitteistot eivät normaalitilanteessa aiheuta melua.

Kaasuputken avoimena pidettävästä alueesta aiheutuu maanomistajalle rasite ja rajoituksia maankäyttöön. Putkesta ei ole vaikutuksia maatalouteen tai metsätalouteen, koska se tulee sijoittumaan nykyisen tieverkon läheisyyteen.

ASIAN KÄSITTELY

Viranomaisten kuuleminen

Varsinais-Suomen ELY-keskus pyysi 22.6.2021 lausunnot YVA-menettelyn soveltamisesta hankkeeseen Paimion kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselta sekä Varsinais-Suomen liitolta.

Paimion kaupungin ympäristölautakunta toteaa 25.8.2021 antamassaan lausunnossaan seuraavaa: *Paimion ympäristölautakunta esittää lausuntonaan BioGPaimio Oy:n biokaasulaitoksen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamistarpeesta, että hankkeessa tulisi soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Ympäristölautakunta katsoo, että hanke todennäköisesti tulee aiheuttamaan laadultaan ja laajuudeltaan YVA-hankeluettelon hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia hajukaasujen muodossa, vaikka laitoksen käsittelemä jätteiden osuus jää alle hankeluettelossa esitetyn rajan. YVA-menettelyssä tulee ottaa huomioon ympäröivä asutus ja alueen kaavamääräykset. Biokaasulaitoksen toimintojen hajuvaikutuksia asutukselle tulisi selvittää laajemmin ja tarkemmin YVA-menettelyn avulla, johon tulisi sisällyttää mm. hajukaasujen leviämismallinnus.*

Varsinais-Suomen liitto totesi 13.9.2021, että ei anna lausuntopyynnöstä lausuntoa, koska liitolla ei ole siitä huomautettavaa eivätkä se ole ristiriidassa Varsinais-Suomen maakuntakaavoituksen tai muun suunnittelun kanssa.

Hankkeesta vastaavan kuuleminen

ELY-keskus pyysi hankevastaavalta vastinetta Paimion kaupungin ympäristölautakunnan lausunnon johdosta. Hankevastaavan 29.9.2021 toimittamassa vastineessa on mm. täydennetty hanke-esitystä laitoksen prosessikaaviolla sekä laitosalueen päivitetyllä layout-piirroksella.

Vastineessa todetaan lisäksi mm., että säilönurmirehun varastointi tulee tapahtumaan pääosin maataloilla. Tällä halutaan rajoittaa mahdollisia haittoja raaka-aineen vastaanotossa. Kaikki jätemateriaali otetaan suoraan esikäsittelyyn, alipaineistetussa tilassa. Syötteen vastaanotetaan biokaasulaitoksella ajoneuvoilla vastaanottohalliin (suljettavat ovet), josta syöte kipataan vastaanottokouruun ja suoraan prosessiin. Lietelannalle on laitosalueella syötevarasto. Laitoksen tuotteina syntyy biometaania, hiilidioksidia ja mädätysjäätöstä.

Mädätejäännöstä/luomulannoitetta varastoidaan laitoksella mahdollisimman vähän ja varastoinnissa käytetään mädätesäiliöitä, jotka ovat katettuja. Anaerobisen käsittelyn aikana raaka-aineen hiili-/typpisuhde pienenee ja kuiva-ainepitoisuus laskee. Samalla hajooa myös merkittävästi hajua aiheuttavia yhdisteitä. Tämän johdosta mädätteen varastosäiliöistä ei aiheudu hajuhaittaa. Yhteistyökumppaneiden kanssa tehdään sopimukset, joilla varmistetaan, että he sitoutuvat ottamaan vastaan riittävästi mädätejäännöstä. Mädätteen vastaanottosopimukset ovat sidoksissa raaka-aineen toimittamiseen biokaasulaitokseen, minkä ansiosta laitoksen massatase on tasapainossa vastaanotettavan syötemassan ja maatalouteen toimitettavan luomulannoitteen välillä. Vastineen mukaan luomulannoitteelle on enemmän kysyntää kuin tarjontaa. Päästökaupan ja energian hintojen nousu on merkittävästi nostanut lannoitteiden hintoja, mikä vähäpäästöisyyden lisäksi tukee BioGPaimion tuottaman luomulannoitteen kysyntää.

Suunniteltu reaktorimalli perustuu vastaavaan korkeakuormitteiseen EPADteknologiaan kuin monessa muussakin teollisessa biokaasulaitoksessa. Reaktorin käytöstä on yli 20 vuoden kokemus. Ainoastaan reaktorin sekoitustekniikka on rakenteellisesti erilainen kuin perinteisissä reaktoreissa. Jos reaktorin sekoitettavuus ei käytetyllä tekniikalla jostain syystä toimisi, on sekoituksen rakenne muutettavissa lisäinvestoinnilla. Rakenteellisesti tai toiminnallisesti uudentyyppinen reaktori ei voi aiheuttaa ympäristöhaittaa tai -riskiä. Biokaasureaktorit ovat täysin suljettuja rakenteita anaerobisen prosessin toiminnan edellytyksenä. Kaasukello on osa reaktorin rakennetta, kuten maatalouspohjaisten biomassojen operointiin suunnitelluissa biokaasureaktoreissa.

Hajuhaittojen estämiseksi hajupäästöjä aiheuttavat toiminnot sijaitsevat alipaineistetussa tilassa sisätiloissa. Sisätiloissa syntyvät hajukaasut johdetaan käsiteltäväksi erilliseen hajunpoistoyksikköön. Jos mittauksen perusteella osoitetaan tarpeelliseksi, laitokselle voidaan sijoittaa hajukaasupesuri täydentämään hajunkäsittelyä. Biokaasulaitoksen ympäristölupahakemuksen laatimisen yhteydessä tullaan toteuttamaan hajukaasujen leviämismallinnus, jonka avulla selvitetään laajemmin laitoksen toimintojen hajuvaikutuksia mm. asutukselle ja arvioidaan mahdollinen piippuratkaisu. Tätä varten yhtiö on varautunut investoimaan jopa 40 m korkean piippuun. Hajuhaittojen ehkäisemisessä toimitaan asemakaavan määräyksien mukaisesti, eli toiminnan hajuhaittoja aiheuttavan raaka-aineen vastaanotto, varastointi ja käsittely tehdään sisätiloissa, eikä näistä aiheudu hajua ulkoilmaan.

Hankkeesta vastaavan näkemyksen mukaan hankkeesta ei arvioida aiheutuvan hajuhaittoja ympäristöön, eikä muutenkaan kokonaisuudessaan merkittäviä tunnistettuja haitallisia ympäristövaikutuksia.

ELY-keskuksen ratkaisun perustelut

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Hankkeet, joihin arviointimenettelyä sovelletaan aina, on määritelty YVA-lain liitteen 1 hankeluettelossa. Arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja

laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, hankeluettelohankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia. Pääätettäessä arviointimenettelyn soveltamisesta otetaan lisäksi huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne. Pääöksenteon perustana olevista tekijöistä säädetään YVA-lain liitteessä 2 ja YVA-asetuksen (277/2017) 2 §:ssä. (YVA-laki 3 §)

Päätös on tehty hankkeesta vastaavan toimittamien tietojen ja ELY-keskuksen käytössä olevien hankkeen todennäköistä vaikutusaluetta koskevien paikkatieto- ym. aineistojen perusteella sekä hankkeesta annetun lausunnon perusteella. Hankkeesta vastaavan on YVA-lain 12 §:n mukaan toimitettava ELY-keskukselle tarvittavat tiedot päätöksenteon perusteeksi. ELY-keskuksen on hallintolain (343/2013) 31 §:n mukaan huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot.

Hankkeen ominaisuudet

Hanke ei suoraan sisälly YVA-lain liitteen 1 mukaiseen hankeluetteloon, mikäli laitokselle vastaanotettavaksi suunniteltua säilönurmirehua ei luokitella jätteeksi. YVA-lain hankeluetteloa on muutettu 1.2.2019 (laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain liitteen 1 muuttamisesta 126/2019), jolloin jätteiden biologisten käsittelylaitosten kokorajaa nostettiin 20 000 tonnin vuotuisesta jätemäärästä 35 000 tonnin vuotuisen jätemäärään. Lain muutosta koskevassa hallituksen esityksessä (HE102/2018 vp) on todettu, että kapasiteettirajan nostosta huolimatta biologisen jätteiden käsittelyn yleisyyden ja siitä ympäristöön metaanipäästöjen, mikrobipäästöjen, pölyn ja hajuhaittojen muodossa aiheutuvien vaikutusten takia se on perusteltua sisällyttää YVA-lain mukaiseen hankeluetteloon jatkossakin.

Laitoksen vastaanottokapasiteetti tulee olemaan 45 000 t vuodessa, josta jätteiden osuus olisi hanke-esityksen mukaan enintään 17 000 t. Syötteestä 28 000 t tulee olemaan säilönurmirehua, jota viljellään eläinten rehuksi / suoraan biokaasulaitoksen käyttöön. Jätestatuksella vastaanotetaan sian lietelantaa 14 000 t vuodessa sekä muita jätteitä yhteensä 3 000 t.

Hankkeen todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset ovat samankokoisille biokaasulaitoksille tyypillisiä ja hankkeen ympäristövaikutukset voidaan rinnastaa hankeluettelon mukaiseen jätteen biologiseen käsittelylaitokseen. Biokaasulaitosten todennäköisesti merkittävät vaikutukset muodostuvat tyypillisesti hajuhaitoista. Hajuhaitta ja sen laajuus riippuvat mm. toiminnan teknisistä ratkaisuista ja sijoituspaikasta, eikä syötteenä käytettävän säilörehun jäteluokituksella ole merkitystä toiminnasta aiheutuviin vaikutuksiin. Normaalitilanteessa hajuhaitat jäävät yleensä vähäisemmiksi, mutta poikkeustilanteissa hajut voivat olla voimakkaampia. Hajuhaitat korostuvat toiminnan ollessa jatkuvaa. Ympäristölupamenettelyä laajempi hajuhaittojen arviointi on perusteltua, koska laitoksen läheisyydessä sijaitsee asuinalue ja muita häiriintyviä kohteita (päiväkoti) sekä muita toiminnanharjoittajia.

Hanke-esityksen mukaan laitoksen syötteenä käytetään maataloilla eläinten rehuksi / biokaasulaitoksen käyttöön viljeltävää säilönurmirehua. Esityksestä ei ilmene, miksi

syötteen pitää olla juuri säilönurmirehua ja miksi on rajattu pois esim. yksi- ja monivuotiset tai pysyvät kuivaheinä- ja tuorerehunurmet, monivuotiset ympäristönurmet, suojavyöhykenurmet, ympäristösopimusalat, pysyvät nurmet, luonnonhoitopellot, suojakaistat ja luonnonniityt. Esimerkiksi kasvinviljelytiloilla voi syntyä mm. suojavyöhykenurmea, jolla on poiskorjuuvelvoite ja jonka sijoittaminen voi olla ongelma, mikäli käyttöä ei löydy lähialueen eläintiloilta. Tällaisten jättejakeiden hyödyntäminen tukisi paremmin kiertotaloutta. Lisäksi hanke-esityksessä EWC-koodilla 191212 vastaanotettavaksi esitetyn jättejakeen "Biohajoavien jätteiden mekaanisessa käsittelyssä syntyvät jätteet, esim. esivalmisteltu liete" tarkempi määrittely jää epäselväksi.

Hanke-esityksen mukaan säilörehu kuljetetaan laitokselle pääosin traktoreilla keruuvaunuissa, mikä viitanee siihen, että säilörehu on ajateltu saatavan lähialueelta. Sopimuksia säilönurmirehun toimituksesta biokaasulaitokselle ei vielä ole. Esityksessä ei tuotu esiin, miten varmistetaan säilönurmirehun riittävä saatavuus, kun sitä on tarkoitus olla pääosa syöttestä ja onko säilönurmirehua kannattavaa tuottaa varta vasten biokaasulaitoksen tarpeisiin.

Kiertotalouden näkökulmasta hankkeella voi olla positiivisia vaikutuksia maaperään sitoutuvan hiilen, epäorgaanisten lannoitteiden käyttötarpeen vähentymisen ja maatalouden ravinnekierron osalta. Lannan ja nurmen käytöstä biokaasuntuotannossa voidaan todeta, että nurmi soveltuu hyvin syötteeksi lannan rinnalle. Jos nurmi tuotetaan huonokuntoisilla maa-alueilla, voidaan nurmiviljelyllä ja mädätteestä valmistetun kierrätyslannoitteen peltoon palauttamisella parantaa maaperän tilaa.

Kiertotalouden näkökulmasta kriittisiä tekijöitä ovat nurmen tuotantotapa ja -paikka, nurmilajike sekä se, mihin käyttöön ja mille alueelle biokaasulaitoksen mädätteestä valmistettua kierrätyslannoitetta ohjataan. Nurmea ei tulisi kasvattaa pelkästään biokaasuntuotantoa ajatellen ja ravinnekuorman hallinnan kannalta syntyviä ravinteita olisi olennaista pyrkiä ohjaamaan alueille, joilla niitä syntyy tällä hetkellä vähän. Soveltuvien maatalouden syötemateriaalien tulkinnoista ja luvituksesta vastaa Energiavirasto RED II-direktiivin ja kestävyyslain mukaisesti.

ELY-keskus kiinnittää huomiota myös mädätteen varastointitilan riittävyyteen. Hanke-esityksen mukaan kuuden kuukauden varastointitarve mädätteelle on 20 000 tonnia. Laitosalueelle on alustavasti suunniteltu varastointitilavuutta noin 12 000 m³, minkä lisäksi varastointitilaa maatalouden puolelta tarvitaan noin 6 000 m³. Mädätejäännöstä on tarkoitus ohjata suoraan lannoitekäyttöön kasvukaudella (mädätejäännöksen kuljetus pääosin huhti-toukokuussa sekä maatalouden syystöiden aikaan elokuukuussa). Em. ajanjakson väliin jää vähintään kuuden kuukauden jakso, minkä ajalle tulee mädätteelle löytyä riittävästi varastointitilavuutta. Lisäksi kevät- ja syyslannoituksen ajankohdat saattavat vaihdella vuosittain keliolosuhteista riippuen ja lannoitteen kysynnällä saattaa olla vaihteluita, mitkä tulee huomioida mädätteen varastointitilavuutta arvioitaessa.

Hanke-esityksen mukaan lietelannan toimittamista varten selvitetään siirtoviemärin rakentamista moottoritien ali läheiseltä eläintilalta biokaasulaitokselle. Lisäksi hankealueelta rakennetaan kaasuputki viereisellä kiinteistöllä sijaitsevalle Nesteen

liikenneasemalle, vaatii tien alituksen). YVA-menettelyn yhteydessä tulee myös putkien rakentamisen ympäristövaikutukset arvioida tarkemmin. Lietelannan siirtoon suunnitellun putken toteutuminen on epävarmaa, joten YVA-menettelyn yhteydessä tulee arvioida myös muiden kuljetustapojen vaikutukset.

Putkien ja laitoksen rakentamisen osalta tulee huomata, että valtatie 1 suoja-alue on 50 metriä lähimmän ajoradan keskilinjasta mitattuna. Rakentamista ei voi sijoittaa maantien suoja-alueelle. Lisäksi kaasuputken ja paineviemäriputken rakentamiseksi tien alitse tulee hakea lupa putkien sijoittamiseksi tiealueelle Pirkanmaan ELY-keskukselta.

Hankkeen sijainti

Päätettäessä ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisessa yksittäistapauksessa tulee ottaa huomioon voimassa oleva asemakaava sekä suunnitellun hankkeen läheisyydessä oleva asutus ja muu maankäyttö.

Hanke sijoittuu voimassa olevassa asemakaavassa energiahuollon alueeksi osoitetulle alueelle, jonne saa rakentaa energiaa tuottavan voimalaitoksen. Hanke-esityksessä todetaan, että suunnittelussa on huomioitava asemakaavan koko ja raja-alue, jonka mukaan hajuhaittoja aiheuttavat toiminnot, kuten jätesyötteiden vastaanotto ja mahdollinen mädätysjäätännöksen varastointi ja käsittely on suoritettava sisätiloissa, joista ei saa tulla hajua ulkoilmaan. Hanke-esityksen mukaan mädätesäiliöitä ei kateta, mutta vastineen mukaan säiliöt kuitenkin katetaan. Esitetyissä tiedoissa on ristiriitaa eikä hanke toteudu kaavan vaatimalla tavalla, mikäli mädätevarastoja ei kateta.

Asemakaavamääräys ja hankekuvaus huomioiden ei ole yksiselitteisen varmaa, että hanke soveltuu kyseisen kaavavaruksen alueelle. ELY-keskuksella ei ole tiedossaan minkälaisista voimalaitoksista alueelle on kaavaa laadittaessa ajateltu sijoitettavan, mutta poikkeuksellinen hajuja koskeva kaavamääräys viittaa siihen, että mahdollisesti hajua aiheuttavat toiminnot on haluttu rajata pois alueelle sijoitettavista toiminnoista. Ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaan luvanvaraista, ilmoituksenvaraista tai rekisteröitävää toimintaa ei saa sijoittaa asemakaavan vastaisesti. Näin ollen myöskään ympäristöluvan myöntämisedellytysten täyttymisestä ei ole täyttä varmuutta, kun ympäristölupaa edellyttävää toimintaa ei voida sijoittaa vastoin oikeusvaikutteista kaavaa. YVA-menettelyn yhteydessä voidaan myös tutkia myös, onko suunniteltu hanke energiantuotantoa vai onko kyseessä polttoaineen tuotanto ja jätteen käsittelylaitos.

Noin kilometrin etäisyydellä hankealueesta sijaitsee mm. yksittäisiä asuintaloja, asutuskeskittymä ja päiväkotit sekä muita toiminnanharjoittajia. Hajuyhdisteiden leviämiseen ympäristöön vaikuttavat hajulähteiden ja laitoksen teknisten ratkaisujen lisäksi mm. paikalliset maaston muodot, tuuliolosuhteet ja ilmanpaine. Lisäksi kallioon louhittu Turku-Helsinki moottoritie sijoittuu hankealueen välittömään läheisyyteen ja hajun leviäminen kanjonimaisessa ympäristössä poikkeaa tavanomaisesta. YVA-menettelyn avulla myös hajuvaikutuksia lähialueen häiriintyviin kohteisiin voidaan tarkastella laajemmin ja lähialueen asukkaita osallistavammin.

Hankealue sijaitsee Sauvonjoen valuma-alueella. Sauvonjoen ekologinen tila on tyydyttävä ja vesiensuojelun tavoitteena on hyvä tila. Lannan ja peltobiomassojen käsittely biokaasulaitoksessa tukee lähtökohtaisesti vesienhoidon tavoitteita Saaristomeren tilan parantamiseksi. Keskeistä kuitenkin on, että biokaasulaitokselta tulevat kiinteät ja nestemäiset mädätejakeet levitetään riittävän laajalle peltoalalle viljeltävien kasvien lannoitustarpeen mukaisesti. Nykyisin laitoksen lähialue on jo pääosin ravinneylijäämäistä. YVA-menettelyn avulla voidaan tarkastella ympäristölupamenettelyä laajemmin jakeiden suunniteltua käyttöä ja varmistaa toiminnan vesiensuojelulliset hyödyt. YVA-menettelyllä voidaan varmistaa, ettei laitoksen toiminta lisää vesien kuormitusta eikä heikennä laitoksen mädätejakeiden levitykseen käytettävien peltujen valuma-alueilla sijaitsevien vesistöjen ekologista tilaa.

Vaikutusten luonne

Toiminnan merkittävimpinä päästöinä voidaan pitää mahdollisia hajupäästöjä, jotka vaikuttavat yleiseen viihtyvyyteen. Myös hankkeen vesistövaikutukset sekä vaikutukset kiertotalouteen ja luonnonvarojen hyödyntämiseen voivat olla merkittäviä sekä positiivisesti että negatiivisesti riippuen hankkeen toteuttamistavasta. Hanke on pitkäikäinen, joten myös hankkeen vaikutukset ovat pysyviä ja pitkäikäisiä.

Hanke-esityksessä todetaan, että laitoksesta ei normaalitilanteessa aiheudu hajuhaittaa ympäristöön. Hajuhaittojen minimoimiseksi laitoksen prosessiyksiköt rakennetaan alipaineistettuihin sisätiloihin ja haisevien prosessiyksiköiden (vastaanottotila, lietelantasäiliö, syötteenvalmistus, hygienisointisäiliö) poistoilma johdetaan käsiteltäväksi erilliseen hajunpoistoyksikköön (tarvittaessa voidaan lisätä hajukaasupesuri ennen biosuodatinta). Lietesäiliö katetaan.

Olemassa olevien biokaasulaitosten osalta saatujen tietojen voidaan kuitenkin todeta, että kaikki laitokset aiheuttavat jossain määrin hajuhaittoja ympäristöön. Hajuhaittoja voinee syntyä myös laitoksen normaalitilanteessa sekä erityisesti mahdollisissa poikkeustilanteissa, jolloin hajut voivat olla voimakkaitakin. Biokaasulaitosten tuotantotilojen toteuttaminen kokonaan alipaineistettuina on usein osoittautunut hankalaksi. Laitoksen mädätysprosessista tulee syötteestä riippumatta muodostumaan hajupäästöjä, eikä muodostuva mädätejäännös ole todennäköisesti kokonaan hajutonta. Hanke-esityksen mukaan mädätesäiliöitä ei kateta, joskin vastineen mukaan säiliöt kuitenkin katettaisiin. Vastaanotettavien syötteiden mahdolliset koostumuksen ja suhteen vaihtelut vaikuttavat muodostuvaan hajupäästöön. Jos rehuksikin kelpaavan säilönurmirehun saannissa syötteeksi biokaasulaitokselle ilmenee ongelmia tai vaihteluita, vaikuttaa se syötejakeiden suhteeseen.

Hankesuunnittelussa on tunnistettu hajuriskin mahdollisuus ja siihen on esitetty vähentämiskeinoja. Hanke-esityksessä ei kuitenkaan ole esitetty riittävää selvitystä toiminnan hajuttomuudesta. Hankkeen hajuvaikutuksia onkin tarpeen arvioida soveltuvien keinoin, kuten matemaattisella hajujen leviämismallinnuksella.

Hanke-esityksen mukaan biokaasun jalostuksessa syntyvä hiilidioksidi pyritään keräämään talteen ja hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan kasvihuoneissa, ylijäävä osuus hiilidioksidista päästetään ilmaan. Syntyvän hiilidioksidin määrää tai

mahdollista hyödyntämistä ei kuitenkaan ole tarkemmin kuvattu, joten on epäselvää, miten ja missä määrin hyödyntäminen kasvihuoneissa on mahdollista ja kuinka suuret ovat toiminnasta aiheutuvat hiilidioksidipäästöt. Näitä tulee YVA-menettelyn yhteydessä arvioida tarkemmin.

Hanke-esityksessä ei ole arvioitu yhteisvaikutuksia muiden toimintojen kanssa. Myös lietelannan toimitusta varten rakennettavan siirtoviemärin sekä kaasun jakelua varten rakennettava kaasuputki aiheuttavat vaikutuksia yhdessä biokaasulaitoksen rakentamisen ja toiminnan kanssa. Niistä aiheutuvia vaikutuksia on syytä tarkastella yhdessä biokaasulaitoksen rakentamisesta aiheutuvien vaikutusten kanssa.

Yhteenvedo

Kun suunniteltua hanketta arvioidaan kokonaisuutena ja huomioidaan sen ominaisuudet, sijoittuminen ja vaikutusten luonne, niin yhteenvetona voidaan todeta, että syötteen laadusta riippumatta hankkeeseen tulee soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Hankkeen kokoluokka on verrattavissa YVA-lain hankeluettelon mukaiseen toimintaan mahdollisten ympäristövaikutusten, erityisesti hajun osalta. YVA-lain perusteluissa todetaan, että biologisen jätteiden käsittelyn yleisyyden ja siitä ympäristöön metaanipäästöjen, mikrobipäästöjen, pölyn ja hajuhaittojen muodossa aiheutuvien vaikutusten takia biologinen jätteenkäsittely on perusteltua sisällyttää YVA-lain mukaiseen hankeluetteloön jatkossakin. Nämä samat päästöt syntyvät laitoksesta, vaikka pääosa syötteestä olisikin säilönurmirehua.

Suunniteltu hanke on luonteeltaan jatkuvaa ja pysyvää. Hankkeeseen liittyy myös lietteen siirtoviemärin rakentaminen, jonka sijoittumisesta tai yhteisvaikutuksista biokaasulaitoshankkeen kanssa ei ole tarkempaa tietoa. Hankkeen kaavanmukaisuus ja hankkeen vaikutukset läheisyydessä sijaitsevaan asutukseen ja häiriintyviin kohteisiin tulee arvioida tarkemmin.

YVA-menettelyn yhteydessä tulevat arvioiduksi laitoksella käytettävän syötteen tuotanto sekä minne syntyvää mädätysjäännöstä ohjataan hyödynnettäväksi ja arvioida näin toiminnan vaikutuksia luonnonvarojen käyttöön, ravinnekiertoihin ja vesiensuojeluun.

ELY-keskus on tekemänsä arvion perusteella päättänyt siihen, että BioGPaimio Oy:n biokaasulaitoshankkeeseen liittyy todennäköisesti sellaisia merkittäviä ympäristövaikutuksia, jotka ovat laadultaan ja laajuudeltaan rinnasteisia YVA-lain hankeluettelon mukaisten hankkeiden ympäristövaikutuksiin, jolloin hankkeeseen sovelletaan YVA-lain mukaista arviointimenettelyä.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-laki 252/2017): 3, 11, 13, 31 ja 37 § sekä liitteet 1 ja 2

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-asetus 277/2017): 1 ja 2 §

Hallintolaki (434/2003): 31 ja 60 §

MUUTOKSENHAKU

Hankkeesta vastaavan muutoksenhakuoikeus

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Turun hallinto-oikeuteen. Valituskirjelmä on toimitettava Turun hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa siitä, kun hankkeesta vastaava on saanut tiedon päätöksestä. Valitusosoitus on liitteenä.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Tämä päätös lähetetään saantitodistuksella hankkeesta vastaavalle.

Varsinais-Suomen ELY-keskus antaa päätöksen tiedoksi myös julkisella kuulutuksella. Kuulutus ja päätös ovat nähtävillä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen verkkosivuilla www.ely-keskus.fi/varsinais-suomi ja ilmoitus kuulutuksesta julkaistaan Paimion kaupungin verkkosivuilla.

Päätös julkaistaan sähköisesti ympäristöhallinnon yhteisessä verkkopalvelussa www.ymparisto.fi/yva-paatokset/varsinais-suomi-ja-satakunta "Jätehuolto" -toimialan päätöksissä. Päätös lähetetään tiedoksi sähköisesti lausunnonantajille.

ASIAKIRJAN HYVÄKSYNTÄ

Asian on esitellyt ylitarkastaja Erika Liesegang ja ratkaissut johtava asiantuntija Asta Asikainen. Asiakirja on hyväksytty sähköisesti, mistä on merkintä asiakirjan viimeisellä sivulla.

LIITTEET

Liite 1. Hankealueen sijaintikartta
Liite 2. Valitusosoitus

JAKELU

BioGPaimio Oy, saantitodistuksin, suoritemaksutta

TIEDOKSI

Paimion kaupunki/kaupunginhallitus
Paimion kaupunki/ympäristölautakunta

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta **Turun hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tavallisella kirjeellä toimitetussa tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.

Tavallisena sähköisenä tiedoksiannona toimitetussa tiedoksiannossa asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Todisteellisesti toimitetussa tiedoksiannossa tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- * valittajan nimi ja kotikunta
- * jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on myös tämän nimi ja kotikunta ilmoitettava
- * postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- * päätös, johon haetaan muutosta
- * miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- * perusteet, joilla muutosta vaaditaan

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava muutoin kuin sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- * elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- * todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- * asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- * asiamiehen valtakirja, asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää
- * toimitettaessa valituskirjelmä sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava **Turun hallinto-oikeuden kirjaamoon**. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmän voi toimittaa perille henkilökohtaisesti, lähetin välityksellä, postitse tai sähköisesti. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitetun valituskirjelmän on oltava käytettävissä hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 260 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Turun hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: PL 32, 20101 Turku

Käyntiosoite: Sairashuoneenkatu 2-4, 20100 Turku

Puhelin: 029 56 42400

Telefax: 029 56 42414

Sähköposti: turku.hao@oikeus.fi

Aukioloaika: 8.00-16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Tämä asiakirja VARELY/3757/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument VARELY/3757/2021 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Liesegang Erika 12.10.2021 13:55

Ratkaisija Asikainen Asta 12.10.2021 13:55